

היחס לחריג

[מסכת תענית דף כ' עמוד א']

מעשה שבא רבי אלעזר ברבי שמעון ממגדל גדור מבית רבו, והיה רכוב על חמור ומטייל על שפת הנהר, ושמוח שמחה גדולה, והיתה דעתו גסה עליו מפני שלמד תורה הרבה.

נזדמן לו אדם אחד שהיה מכוער ביותר.

אמר לו (המכוער): שלום עליך רבי! ולא החזיר לו.

אמר לו (רבי אלעזר): ריקה, כמה מכוער אותו האיש! שמא כל בני עירך מכוערים כמותך?

אמר לו (המכוער): איני יודע, אלא לך ואמור לאומן שעשאני כמה מכוער כלי זה שעשית.

כיון שידע בעצמו שחטא ירד מן החמור ונשתטח לפניו, ואמר לו: נעניתי לך, מחול לי!

אמר לו (המכוער): איני מוחל לך עד שתלך לאומן שעשאני ואמור לו כמה מכוער כלי זה שעשית.

היה מטייל אחריו עד שהגיע לעירו.

יצאו בני עירו לקראתו, והיו אומרים לו: שלום עליך רבי רבי, מורי מורי!

אמר להם (המכוער): למי אתם קורין רבי רבי?

אמרו לו: לזה שמטייל אחרריך.

אמר להם: אם זה רבי - אל ירבו כמותו בישראל.

אמרו לו: מפני מה?

אמר להם: כך וכך עשה לי.

אמרו לו: אף על פי כן, מחול לו, שאדם גדול בתורה הוא.

אמר להם: בשבילכם הריני מוחל לו. ובלבד שלא יהא רגיל לעשות כן.

מיד נכנס רבי אלעזר בן רבי שמעון ודרש: לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז, ולפיכך זכה קנה ליטול הימנה קולמוס לכתוב בו ספר תורה תפילין ומזוזות.

עבודה

1. פרש את המשפטים הבאים:
 - א. "היתה דעתו גסה עליו".
 - ב. "לך ואמור לאומן שעשאני".
 - ג. "נענתי לך, מחול לי".
 - ד. "לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז".
2. כיצד משפיע עלינו המראה החיצוני של האדם?
 3. "שלום עליך רבי!"
 - א. כיצד, לדעתך, ידע האיש המכוער שרבי אלעזר הוא רבי, ואדם חשוב?
 - ב. מה ניתן ללמוד מכך?
 4. א. מה היה שמו של המעליב?
 - ב. מה היה שמו של הנעלב?
 - ג. מדוע לדעתך לא הזכירו את שמו של הנעלב?
 5. הפוגע והמעליב הוא אדם חשוב ומכובד. מדוע מדגישים לנו עובדה זו?
 6. רבי אלעזר יורד מהחמור, מבקש שליחה, הולך אחרי האיש עד למקומו, מאפשר לאיש לספר את הסיפור לכל אנשי עירו שגם בהם פגע רבי אלעזר.
 - מה ניתן ללמוד מהתנהגות זו של רבי אלעזר?
 7. המשנה במסכת אבות פרק ד' משנה א' אומרת:

"איזהו גיבור? - הכובש את יצרו,
איזהו מכובד? - המכבד את הבריות".

היכן ניתן ללמוד על הנהגות אלו מהמקרה שלפנינו?
 8. "לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז":
 - א. מי אמר משפטי זה?
 - ב. למי התכוון כשאמר משפט זה: מי "הקנה", ומי "הארז" בסיפור שלפנינו?
 - ג. מדוע זכה דוקא ה"קנה" אשר ממנו יכתבו ספרי תורה, תפילין ומזוזות? מה אתה למד מכך?